

Controleprotocol accountantscontrole jaarrekening 2015 gemeente Langedijk

(Behoort bij besluit van de raad d.d. 15 december 2015)

1. Inleiding

Bij besluit van 15 oktober 2013 heeft de gemeenteraad Ernst&Young Accountants voor de periode 2013-2017 aangewezen als accountant ter uitvoering van de accountantscontrole als bedoeld in art. 213 Gemeentewet. Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole moet de gemeenteraad jaarlijks echter nog een aantal zaken nader regelen, hetgeen op hoofdlijnen in dit controleprotocol plaatsvindt.

Object van controle is de jaarrekening 2015 en daarmee tevens het financieel beheer over het jaar 2015, zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Langedijk.

1.1 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2015 van de gemeente Langedijk.

1.2 Wettelijk kader

Artikel 213 van de Gemeentewet schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan de gemeenteraad nadere aanwijzingen geven voor te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Tevens zal in de opdrachtverstrekking duidelijk aangegeven moeten worden welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van rechtmatigheidscontrole zal zijn.

De gemeenteraad heeft op 7 december 2004 de verordening ex. art. 213 Gemeentewet voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Langedijk vastgesteld. Met dit controleprotocol stelt de gemeenteraad nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor het controlejaar 2015.

1.3 Procedure

Het tijdspad van de controle van de jaarrekening 2015 wordt opgesteld in overleg tussen het college en de accountant met dien verstande, dat het rapport van bevindingen ruimschoots (tenminste twee weken) voor de raadsbehandeling van de jaarrekening 2015 voor de raad beschikbaar is. In bijlage 2 is de overlegstructuur met betrekking tot de controle in een communicatiematrix vastgelegd.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid)

Zoals in art. 213 Gemeentewet is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening uitgevoerd door E&Y gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels, die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet (Besluit accountantscontrole decentrale overheden alsmede de Controle- en overige standaarden (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (BADO) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen".

3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties en financiële beheershandelingen met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie. Door de toepassing van een risicoanalyse kan het zo zijn dat niet alle transacties, die groter zijn dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie individueel worden gecontroleerd. Ook kunnen andere gegevensgerichte werkzaamheden dan deelwaarnemingen worden toegepast. Met name door toepassing van cijferanalyse (verbandcontroles) kan het aantal deelwaarnemingen worden beperkt. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties.

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Provinciale Staten en Gemeenteraden mogen de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan deze minimumeisen. Dit moet dan wel worden toegelicht in de controleverklaring. De minimumeisen zijn:

Goedkeurings-tolerantie	Strekking controleverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren (professional judgement). De weging van fouten en onzekerheden vindt ook plaats op basis van professional judgement.

De definitie van de goedkeuringstolerantie is: "De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed".

De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven controleverklaring.

Naast de goedkeuringstoleranties wordt onderkend de rapporteringstolerantie. Deze kan als volgt worden gedefinieerd: "De rapporteringstolerantie(s) is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie".

Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen. De rapporteringstolerantie kan worden vastgesteld op een percentage, bijvoorbeeld 80%, van de goedkeuringstolerantie of op een maatschappelijk relevant geacht absoluut bedrag, zoals € 100.000. De rapporteringstoleranties kunnen zich verder toespitsen op die elementen, die de raad specifiek nader terug wil zien, zonder dat dit de controletoleranties zelf beïnvloedt.

De rapporteringstolerantie wordt door de gemeenteraad vastgesteld met inachtneming van bovengenoemde minimumeisen. De accountant richt de controle in rekening houdend met de rapporteringstolerantie om te kunnen waarborgen dat alle gesignaleerde onrechtmatigheden, die dit bedrag overschrijden ook daadwerkelijk in het verslag van bevindingen worden opgenomen.

Hieronder zijn de goedkeuringstolerantie en de rapporteringstolerantie opgenomen zoals door de gemeenteraad vastgesteld voor het controlejaar 2015.

<i>Goedkeurings-tolerantie</i>	<i>Goedkeurend</i>	<i>Beperking</i>	<i>Oordeel-onthouding</i>	<i>Afkeurend</i>
<i>Fouten in de jaar-rekening (% lasten)</i>	$\leq 1\%$	$>1\% < 3\%$	-	$\geq 3\%$
<i>Onzekerheden in de controle (% lasten)</i>	$\leq 3\%$	$>3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	-

In overeenstemming met het Besluit accountantscontrole decentrale overheden wordt de goedkeuringstolerantie vastgesteld op basis van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan reserves. Voor fouten wordt deze vastgesteld op 1% en voor onzekerheden op 3% van de grondslag.

Voor de rapporteringstolerantie stelt de raad als maatstaf dat de accountant elke fout of onzekerheid \geq € 50.000 rapporteert.

4. Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen".

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen 9 rechtmatigheidscriteria worden onderkend: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium, het misbruik en oneigenlijk gebruikcriterium, het calculatiecriterium, het valuteringscriterium, het adresseringscriterium, het volledigheidscriterium, het aanvaardbaarheidscriterium en het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt al aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium;
2. Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium);
3. Het voorwaardencriterium.

Ad 1. Als blijkt dat de gerealiseerde lasten, zoals weergegeven in de jaarrekening, hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is – voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft - mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad, zoals geregeld in de Gemeentewet. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen of respectievelijk welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de raad. Het college is geautoriseerd op programmaniveau. Het college is derhalve bevoegd de raming van een product te overschrijden, mits het totaal van het programma waar dit product onderdeel van uit maakt, niet overschreden wordt.

Ad 2. Gemeenten zullen een beleid ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik moeten hebben. In het jaarverslag en/of de toelichting op de jaarrekening verantwoordt het college zich over de opzet, de uitvoering en de resultaten van het M&O-beleid. Indien een gemeente geen toereikend M&O-beleid voert, kan dit gevolgen hebben voor het accountantsoordeel. Indien bij een toereikend M&O-beleid dat in voldoende mate is uitgevoerd toch een belangrijke (materiële) onzekerheid – die inherent is aan de regeling – blijft bestaan met betrekking tot de rechtmatigheid van de uitgaven of ontvangsten en deze niet verder kan worden gereduceerd, dient de accountant te beoordelen of deze onzekerheid in de toelichting bij de jaarrekening adequaat wordt weergegeven.

Ad 3. Besteding en inning van gelden door een gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden, waarop door de accountant moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) gemeentelijke regelgeving. De gestelde voorwaarden hebben in het algemeen betrekking op:

- De omschrijving van de doelgroep respectievelijk het project;
- De heffings- en/of declaratiegrondslag;
- Normbedragen (denk aan hoogte en duur);
- De bevoegdheden;
- Het voeren van een administratie;
- Het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken;
- Aan te houden termijnen besluitvorming, betaling, declaratie e.d.

De precieze invulling verschilt per wet respectievelijk regeling respectievelijk verordening. Voor alle geldstromen dient ondubbelzinnig vast te staan welke voorwaarden er op van toepassing zijn. De door hogere overheden gestelde voorwaarden liggen volledig vast. Dit geldt echter niet voor de voorwaarden in de gemeentelijke regelgeving. Omdat er (nog) geen generieke criteria zijn vastgesteld, dient de accountant over zowel de generieke als over de specifieke criteria in overleg te treden met de raad. De raad is op gemeentelijk niveau kadersteller en wordt geacht de norm te stellen waaraan het college moet worden getoetst. De gemeenteraad dient dan ook op grond van een overzicht (normenkader) van alle voor de betreffende gemeente geldende wet- en regelgeving het voorwaardencriterium te operationaliseren. Dit normenkader is bijgesloten in bijlage 1. Voor het geval dat tijdens

het jaarrekeningproces blijkt dat wijzigingen of toevoegingen nodig zijn, wordt voorgesteld de bevoegdheid om het normenkader hierop aan te passen te mandateren aan het college. Het collegebesluit in deze wordt dan ter inzage gelegd bij de raadsbehandeling van de jaarrekening en op deze wijze betrokken bij de besluitvorming.

De genoemde drie criteria zijn voor de gemeente Langedijk nader uitgewerkt in:

Voor punt 1:

Via de door de raad vastgestelde financiële verordening ex. artikel 212 Gemeentewet is nader uitgewerkt hoe moet worden bepaald of de lasten binnen de omschrijving van de activiteiten en het bijbehorende bedrag van het programma passen.

Voor punt 2:

Door de raad is in verschillende verordeningen en besluiten een M&O beleid vastgesteld. Voor bestaande procedures wordt getoetst in hoeverre deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik- en oneigenlijk gebruik worden genomen. Daarbij is de vooronderstelling gerechtvaardigd dat binnen de belangrijkste procedures reeds (informeel) adequate maatregelen zijn getroffen ter waarborging van de getrouwheid van de financiële verantwoording.

Voor punt 3:

Door de raad zijn in verschillende verordeningen en besluiten voorwaarden opgenomen. Met het vaststellen van de reikwijdte van de rechtmatigheidstoets door de accountant in dit controleprotocol wordt het voorwaarden criterium nader uitgewerkt. Uitgangspunt daarbij is dat vooralsnog het huidige informele beleid wordt bekrachtigd en er met name jegens derden niet met terugwerkende kracht strengere normen zullen worden toegepast.

5. Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidstoetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor het kalenderjaar 2015 is limitatief gericht op:

- 5.1 de naleving van wettelijke kaders, zoals die in de kolom "Wetgeving extern" van de "Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidcontrole bij gemeenten" is opgenomen (bijlage 1 van dit protocol). Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen;
- 5.2 de naleving van de volgende kaders:
 - o de begroting
 - o financiële verordening ex. artikel 212 Gemeentewet;
 - o de controleverordening ex. artikel 213 Gemeentewet;
 - o de verordening periodiek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid ex. art. 213a Gemeentewet;

en de overige kaders, zoals opgenomen in de kolom "Regelgeving intern" van de "Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidcontrole bij gemeenten" (bijlage 1 van dit protocol). Dit laatste voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. Bijlage 1 kan nog worden uitgebreid met relevante college- en raadsbesluiten die in 2015 genomen zijn. Ten aanzien van het voorwaarden criterium vindt voor de interne regelgeving en gemeentelijke verordeningen uitsluitend een toets plaats naar de hoogte, duur en doelgroep/object van financiële beheershandelingen, tenzij jegens derden (bijvoorbeeld in toekenningsbeschikkingen) aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen.

6. Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt:

Interim-controles

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht. Bestuurlijk relevante zaken worden – op grond van de overeengekomen rapportage wensen - ook aan de gemeenteraad gerapporteerd.

Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de gemeentewet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het College van Burgemeester en Wethouders. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.). Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in hoofdstuk 3 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze controleverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze de door het College van Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

In bijlage 3 worden de rapportagemomenten nader vastgelegd.

Bijlagen:

1. Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten;
2. Communicatie en periodiek overleg;
3. Rapportagemomenten.

Bijlage 1: Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten

Voor de interne regelgeving geldt, dat alleen die voorwaarden, die leiden tot financiële beheershandelingen worden betrokken in het oordeel over de rechtmatigheid. Uitzondering hierop zijn de verordeningen ex. artikel 212, 213 en 213a van de Gemeentewet. Deze worden geheel betrokken bij het oordeel over de rechtmatigheid.

Programma's	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
	Algemeen financieel middelenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Grondwet • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) • Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) • Wet gemeenschappelijke regelingen • Algemene Wet Bestuursrecht • Invorderingswet • Kostenwet Invordering Rijksbelastingen • Algemene Termijnenwet • Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële Verordening Ex artikel 212 Gemeentewet • Controle Verordening Ex artikel 213 Gemeentewet • Verordening onderzoeken Ex artikel 213a Gemeentewet • Nota activabeleid 2011 • Nota herijking reserves en voorzieningen 2010
	Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtenarenwet • Fiscale wetgeving • Sociale Verzekeringswetten • CAR/UWO • Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers • Wet Normering publieke topinkomens 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening, regelende de bezoldiging van de ambtenaren in dienst van de gemeente Langedijk (Bezoldigingsverordening) • Regeling reiskostenvergoeding en uitruil
	Belastingen (overige)	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet Waardering Onroerende Zaken • Wet milieubeheer • Invorderingswet 1990 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening onroerende- zaakbelastingen 2015 • Verordening forensenbelasting 2015 • Verordening toeristenbelasting 2015 • Verordening hondenbelasting 2015 • Verordening marktgeden 2015 • Besluit kwijtscheldingsregels 2015
	Treasurybeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Wet financiering decentrale overheden (FIDO) • Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden • Financiële verhoudingswet • Besluit Financiële verhouding 2001 • Regeling Uitzettingen en Derivaten decentrale overheden (RUDDO) • Wet Houdbare overheidsfinanciën (HOF) • Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële verordening gemeente Langedijk 2004 • Nota treasurystatuut gemeente Langedijk 2007 • Beleidsregels gemeentegaranties gemeente Langedijk 2010
	Inkopen en contractbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbestedingsreglement Werken 2012 + Aanbestedingsbesluit • Gids Proportionaliteit • EU-aanbestedingsregels • Wet op de Omzetbelasting • Wet op het BTW-compensatiefonds 	
	Overig	<ul style="list-style-type: none"> • Kaderregelingen en –richtlijnen Staatssteun • Staatssteunregeling art. 87 en 88 EG-verdrag 	
Besturen en burgers	Burgerlijke stand en afgifte documenten	<ul style="list-style-type: none"> • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Wet BRP • Wet rechten burgerlijke stand • Paspoort uitvoeringsregeling Nederland 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens Langedijk 2009 • Legesverordening 2015 inclusief bijbehorende tarieventabel leges
Onderwijs	Onderwijs en onderwijshuisvesting	<ul style="list-style-type: none"> • Wet op het primair onderwijs (art. 165 t/m 167) • Wet op het voortgezet onderwijs • Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Langedijk 2015 • Verordening Leerlingenvervoer gemeente Langedijk 2010
Cultuur	Subsidieverlening		<ul style="list-style-type: none"> • Algemene Subsidieverordening Langedijk 2015
Ruimtelijke ordening	Grondexploitatie	<ul style="list-style-type: none"> • Wet ruimtelijke ordening 	<ul style="list-style-type: none"> • Nota grondprijnsbeleid 2014 • Nota grondbeleid 2010
	Volkshuisvesting en woningbouw	<ul style="list-style-type: none"> • Wet algemene bepalingen omgevingsrecht • Besluit ruimtelijke ordening 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening op de heffing en invordering van leges 2015 inclusief bijbehorende tarieventabel leges
Milieu en volksgezondheid	Afvalstoffenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Milieubeheer 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening reinigingsheffingen 2015
	Rioolbeheer en reiniging	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Mileubeheer 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening rioolheffing 2015 • Verordening rioolaansluitrecht 2015
	Lijkbezorging		<ul style="list-style-type: none"> • Verordening lijkbezorgingrechten 2015

Maatschappelijke ondersteuning	Maatschappelijke ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Langedijk 2015
Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	Sociale inkomensvoorzieningen en Minimabeleid	<ul style="list-style-type: none"> Participatiewet 2015 Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW Wet gemeentelijke schuldhulpverlening Wet Sociale Werkvoorziening 	<ul style="list-style-type: none"> Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Langedijk 2015 Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Langedijk 2015 Verordening individuele inkomensvoorziening gemeente Langedijk 2015 Verordening loonkostensubsidie gemeente Langedijk 2015 Verordening tegenprestatie gemeente Langedijk 2015 Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive gemeente Langedijk 2015 Verordening individuele studietoelage gemeente Langedijk 2015 Verordening maatschappelijke participatie gemeente Langedijk 2014
	Minderheden	<ul style="list-style-type: none"> Wet inburgering 	<ul style="list-style-type: none"> Verordening Wet Inburgering gemeente Langedijk
	Schuldhulpverlening	<ul style="list-style-type: none"> Kaderwet SZW-subsidies 	<ul style="list-style-type: none"> Beleidskader armoedebeleid gemeente Langedijk 2009
	Jeugd	<ul style="list-style-type: none"> Jeugdwet 	<ul style="list-style-type: none"> Verordening Jeugdhulp gemeente Langedijk 2015
Specifieke uitkeringen	Single Information Single Audit (SiSa)	<p>Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 Wet Ontwikkelingskansen voor kwaliteit en educatie Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie <p>Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer:</p> <ul style="list-style-type: none"> Uitvoeringsregeling verkeer en vervoer Noord-Holland 2010 Uitvoeringsregeling subsidie BDU Kleine Infrastructuur Noord-Holland 2012 Algemene subsidieverordening Noord-Holland 2009 <p>Sanering Verkeerslawaaier:</p> <ul style="list-style-type: none"> Subsidieregeling sanering verkeerslawaaier <p>Sociale Werkvoorziening gemeente</p> <ul style="list-style-type: none"> Wet Sociale werkvoorziening <p>Gebundelde Uitkering:</p> <ul style="list-style-type: none"> Participatiewet 2015 WWB IOAW IOAZ Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) Wet Werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <p>Bijstandsverlening zelfstandigen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) <p>Participatiebudget:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wet Participatiebudget (WPB) Besluit Participatiebudget (WPB) 	

Bijlage 2: Communicatie en periodiek overleg

Onderstaand is de overlegstructuur in een communicatiematrix vastgelegd voor het boekjaar 2015. Uit oogpunt van doelmatigheid heeft het de voorkeur zoveel mogelijk gesprekken te combineren. In het kader van het bestuurlijk overleg en de rapportage **kunnen** de volgende contacten tussen de accountant en het bestuur en management als regel van toepassing zijn. De nadere afspraken worden jaarlijks opnieuw vastgelegd na overleg met Ernst&Young Accountants.

	Indicatief aantal per jaar	Toelichting
Auditcommissie (bestaande uit 4 raadsleden)	1x	De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant. De auditcommissie is het aanspreekpunt voor de accountant voor de opdrachtformulering. Met de auditcommissie zal voorafgaand aan de controle een overleg plaatsvinden om te komen tot een afstemming inzake de nadere invulling van de controleopdracht. Wellicht kan dit worden gecombineerd met het pre-audit gesprek dat ambtelijk wordt gevoerd. Eventuele tussentijdse belangrijke bijstellingen van de controle zullen tussentijds worden teruggekoppeld naar de auditcommissie. Daarnaast zullen de bevindingen van de eindejaarscontrole (op basis van het concept en definitief rapport van bevindingen) worden besproken in de auditcommissie.
Griffier	1x	Met de griffier vindt overleg plaats over de opdrachtverstrekking. Informeel voortgangsoverleg vindt plaats naar behoefte.
Gemeente- secretaris/ Afdelingsmanager Financiën	Periodiek	De gemeentesecretaris en de afdelingsmanager Financiën zijn voor de accountant belangrijke gesprekspartners binnen de gemeentelijke organisatie. Bijeenkomsten: pre-audit gesprek, de bespreking van de bevindingen van interim-controle (op basis van de concept managementletter) en de eindejaarscontrole (op basis van het concept rapport van bevindingen).
Afdelingsmanager Financiën	Minimaal 3x	De afdelingsmanager Financiën is voor de accountant het eerste aanspreekpunt. Er zijn drie natuurlijke momenten: het pre-audit gesprek, de bespreking van de interim-controle en van de eindejaarscontrole. Daarnaast kan naar behoefte worden gekozen voor tussentijdse voortgangsgesprekken.
MT	PM	Binnen de sectoren/ serviceafdelingen zal, in het kader van onze controle, nader overleg van toepassing kunnen zijn met de hoofden en verantwoordelijken voor de relevante primaire processen.
College van burgemeester en wethouders en gemeenteraad	PM	Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van college en gemeenteraad.

Bijlage 3: Rapportage

De volgende standaard rapportagemomenten worden onderkend:

Rapportage	Tijdstip	Inhoud	Gericht aan
Managementletter dan wel Verslag van bevindingen interim-controle	Na afronding van de interim-controle	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur), beheersing specifieke subsidiestromen evenals overige van belang zijnde onderwerpen. Voortgang groeiprocés invoering rechtmatigheid.	Raad (hoofdlijnen) en College
Verslag van bevindingen	Na afronding van de controle van de jaarrekening	Wettelijk: De vraag of inrichting van het financieel beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. Daarnaast resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging rekening houdend met afgesproken rapporteringtoleranties. Relatie tussen de controletolerantie ingevolge controleverordening en de feitelijke bevindingen.	Raad
Controleverklaring	Na afronding van de controle van de jaarrekening	Het oordeel van de accountant over de mate waarin de gemeenterekening een getrouw beeld geeft i.o.m. verslaggevingsvoorschriften en voldoet aan de eisen van rechtmatigheid.	Raad